מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבין מדוע בעלי חיים נודדים בעקבות מים
- להכיר דוגמאות לנדידה בסוואנה ולנדידת ציפורים דרך ישראל
- לזהות כיצד פעולות אדם משפיעות על מסלולי נדידה

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – שאלות הבנה

1. ב – כי השלוליות מתייבשות והעשב מצהיב
2. ג – חופרים באפיק הנחל היבש
3. ב – היא נמצאת על נתיב נדידה חשוב
4. ב – הפילה המבוגרת
5. ב – כי כל אחד אוכל חלק שונה של העשב

חלק ב' – מתחת למים – הבנה מעמיקה

1. ג – כי הציפורים עוצרות שם לשתות ולאכול
2. א – בעלי החיים יתקשו להגיע למים ולמזון

חלק ג' – נכון או לא נכון

1. נכון – הטקסט מתאר שבעונה היבשה השלוליות והאגמים הקטנים מתייבשים
2. לא נכון – הטקסט אומר שפילים זוכרים היטב את הדרכים אל מקורות המים
3. נכון – כך כתוב בטקסט במפורש
4. לא נכון – הציפורים זקוקות לתחנות דלק כדי לשתות לאכול ולנוח
5. נכון – כך מוסבר בטקסט

חלק ד' – השלמת משפטים

1. יבשה
2. מבוגרת
3. דלק
4. עדרים
5. מצהיב

חלק ה' – מיון: עוזר או מקשה על הנדידה

- 1 – ג (מקשה על הנדידה)
- 2 – ד (מקשה על הנדידה)
- 3 – ה (עוזר לנדידה)
- 4 – ב (עוזר לנדידה)
- 5 – ו (מקשה על הנדידה)
- 6 – א (עוזר לנדידה)

חלק ו' – כתיבה ומחשבה

1. תשובה טובה תזכיר שבעלי חיים וציפורים תלויים במקורות מים טבעיים כדי לשרוד ולנדוד, ושפגיעה בהם פוגעת במערכת האקולוגית כולה
2. תשובה טובה תציע פתרון כמו מעבר מתחת לכביש או גשר מעל הכביש לבעלי חיים
3. תשובה טובה תסביר שפחות גשם פוגע בעשב, מה שפוגע באוכלי העשב, וכך גם בטורפים שלהם - כל המערכת האקולוגית מושפעת

כרטיס יציאה – מה לחפש

- ציפייה לתשובה שמזכירה את העונה היבשה והתייבשות מקורות המים
- תשובה עם דוגמה נכונה מהרשימה שנלמדה, כמו שמורת טבע לעומת גדר
- תשובה שמזכירה את מיקומה של ישראל על נתיב נדידה חשוב בין אירופה לאפריקה

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח את השיעור בשאלה: לאן הייתם הולכים אם היה חסר לכם מים?
- כדאי להיעזר במפת עולם או אטלס בזמן משימת המפה
- למשימת המיון אפשר לעבוד בזוגות ולדון בכל פריט לפני ההחלטה

דף תרגול: בעלי החיים מחפשים מים

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בעלי חיים הולכים מרחק גדול כדי למצוא מים. נלמד על פילים, גנו וציפורים שנודדות.

מילון קטן:

נדידה	מעבר של בעלי חיים ממקום למקום בעקבות עונות השנה
סוואנה	שטח פתוח באפריקה עם עשב ועצים בודדים
עונה יבשה	תקופה בשנה שבה כמעט לא יורד גשם
אפיק נחל	התוואי שבו זורם או זרם נחל
תחנת דלק (לציפורים)	מקום עצירה לאכילה ושתייה בדרך הנדידה
נתיב נדידה	המסלול הקבוע שבו עוברים בעלי חיים נודדים
שמורת טבע	שטח שמוגן כדי לשמור על בעלי חיים וצמחים
מערכת אקולוגית	כל היצורים החיים והסביבה שבה הם חיים יחד

1 חלק א' – שאלות הבנה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. למה בעלי חיים הולכים למקום אחר בעונה היבשה?

א) כי קר להם ב) כי השלוליות מתייבשות והעשב מצהיב ג) כי הם רוצים לראות מקומות חדשים

ד) כי יורד שלג

2. מה עושים פילים כשאין מים למעלה?

א) ישנים עד הגשם ב) שותים מים מלוחים ג) חופרים באפיק הנחל היבש ד) מחכים לבני אדם

3. למה ציפורים עוברות דרך ישראל?

א) יש בה הרבה שלג ב) היא נמצאת על נתיב נדידה חשוב ג) אין בה ציפורים אחרות

ד) היא רחוקה מאפריקה ה) כי היא קרובה לים התיכון בלבד

4. מי מוביל את הפילים?

א) הפיל הצעיר ביותר ב) הפילה המבוגרת ג) ציפור מדריכה ד) אף אחד, הם הולכים לבד

5. למה גנו וזברות הולכים ביחד?

א) כי הם מפחדים לבד ב) כי כל אחד אוכל חלק שונה של העשב ג) כי הם משפחה אחת

ד) כי זברות לא יודעות ללכת לבד

2 חלק ב' – מתחת למים – הבנה מעמיקה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. למה אגמים הם כמו תחנת דלק לציפור?

א) כי יש בהם נפט ב) כי מתדלקים שם מטוסים ג) כי הציפורים עוצרות שם לשתות ולאכול

ד) כי ציפורים שותות דלק

2. מה קורה אם שמים גדר בדרך של בעלי חיים?

א) בעלי החיים יתקשו להגיע למים ולמזון ב) בעלי החיים יגיעו מהר יותר ג) לא יקרה כלום

ד) יירד יותר גשם

3 חלק ג' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בעונה היבשה בסוואנה השלוליות מתייבשות	☐	☐
2	פילים לעולם אינם זוכרים את הדרך למים	☐	☐
3	ישראל נמצאת על אחד מנתיבי הנדידה החשובים בעולם	☐	☐
4	ציפורים נודדות לא צריכות לעצור בדרך	☐	☐
5	גנו וזברות נודדים יחד כי אוכלים חלקים שונים של העשב	☐	☐

4 חלק ד' – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. באזורים כמו הסוואנה יש עונה גשומה ועונה _____

2. הפילה ה_____ מובילה את העדר ויודעת לאן ללכת

3. ציפורים נודדות צריכות תחנות _____ בדרך כדי לשתות ולנוח

4. גנו וזברות נודדים ב _____ עצומים בין טנזניה לקניה

5. כאשר השלוליות מתייבשות והעשב _____ , בעלי החיים יוצאים לנדוד

5 חלק ה' – מיון: עוזר או מקשה על הנדידה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. גדר ארוכה לרוחב הדרך	___	**א.** עוזר לנדידה
2. ייבוש של אגם	___	**ב.** עוזר לנדידה
3. שמירה על ביצות ואגמים	___	**ג.** מקשה על הנדידה
4. שמורת טבע פתוחה	___	**ד.** מקשה על הנדידה
5. כביש עמוס בלי מעברים	___	**ה.** עוזר לנדידה
6. מעבר מתחת לכביש לבעלי חיים	___	**ו.** מקשה על הנדידה

6 חלק ו' – כתיבה ומחשבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. למה חשוב שבני אדם ישמרו על מקורות מים בטבע ולא רק במים שבבית?

2. אילו הייתם מתכננים כביש חדש ליד שמורת טבע, איך הייתם דואגים שבעלי החיים יוכלו להמשיך לעבור?

3. הסבירו איך שינוי בדפוסי הגשם בסוואנה יכול להשפיע על בעלי חיים וצמחים רבים, לא רק על הגנו. השתמשו במושג מערכת אקולוגית

כרטיס יציאה

מה גורם לבעלי חיים בסוואנה לצאת לנדוד?

תנו דוגמה אחת לדבר שעוזר לנדידה ואחד שמקשה עליה

למה ישראל חשובה לציפורים נודדות?

איך הרגשתי בשיעור? 😕 😐 🙂 😀